

Διεθνείς δραστηριότητες
του Συνήγορου του Πολίτη

1. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ ΣΧΟΛΙΑ

Βασική αρχή που διέπει τη λειτουργία του Συνηγόρου του Πολίτη είναι ότι οι πυκνές επαφές με το διεθνές του περιβάλλον συμβάλλουν ουσιαστικά στην ικανότητα της Αρχής να αντιμετωπίζει τα ευρύτερα και πολύπλοκα προβλήματα που αναδεικνύουν οι αναφορές των πολιτών και η συνεργασία της με τη διοίκηση, κατά τρόπο που να αξιοποιεί τις αρχές της διαφάνειας, της λογοδοσίας, της αξιοκρατίας και της βέλτιστης πρακτικής. Μια τέτοια προσέγγιση συμβαδίζει με κατεστημένες και γενικά αποδεκτές διεθνείς πρακτικές που ολοένα και περισσότερο διέπουν τις σχέσεις κράτους-πολίτη και που, σε τελευταία ανάλυση, εγγράφονται στην τριπλή λογική της εμβάθυνσης της ποιότητας της δημοκρατίας, της περαιτέρω εμπέδωσης και διεύρυνσης του κράτους δικαίου και της δημιουργίας μιας σύγχρονης διοικητικής κουλτούρας «φιλικής προς τον χρήστη-πολίτη».

Στο πλαίσιο αυτό, ο Συνήγορος του Πολίτη συνέχισε και ενέτεινε τις επαφές του με ομόλογους θεσμούς του εξωτερικού και, κατά τη διάρκεια του 1999,

α) Συναντήθηκε με τον Ευρωπαίο Διαμεσολαβητή, τους Συνηγόρους του Πολίτη της επαρχίας της Αλμπέρτα (Καναδάς), της Κυπριακής Δημοκρατίας, της Πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας, της Ουγγαρίας και της Σουηδίας, καθώς και με υψηλόβαθμα κυβερνητικά στελέχη της Δημοκρατίας της Τσεχίας.

β) Συνεργάστηκε με το Συμβούλιο της Ευρώπης για την οργάνωση διεθνούς συνάντησης με στόχο την προώθηση του θεσμού του Ombudsman στη Νοτιοανατολική Ευρώπη.

γ) Είχε συνάντηση εργασίας με εκπροσώπους της European Commission Against Racism and Intolerance του Συμβουλίου της Ευρώπης.

δ) Έδωσε σειρά διαλέξεων σε διεθνή συνέδρια, πανεπιστήμια και κέντρα έρευνας δημόσιας πολιτικής και συμμετέχε σε διεθνείς συναντήσεις που αφορούσαν τον θεσμό του Ombudsman.

ε) Επισκέφθηκε την έδρα του International Ombudsman Institute (IOI).

Ανάλογες δραστηριότητες είχαν και οι Βοηθοί Συνήγοροι, καθώς και μέλη του ειδικού επιστημονικού προσωπικού της Αρχής.

2. ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ ΜΕ ΣΥΝΗΓΟΡΟΥΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

Κατά τη διάρκεια του 1999 επισκέφθηκαν τα γραφεία της Αρχής και συναντήθηκαν με τον Συνήγορο του Πολίτη και τους Βοηθούς Συνηγόρους ο Ευρωπαίος Διαμεσολαβητής, κ. Jacob Söderman, ο

Σουηδός Ombudsman, κ. Claes Eklund, ο Συνήγορος του Πολίτη της Πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας, κ. Branko Naumovski και η Επίτροπος Διοικήσεως της Κυπριακής Δημοκρατίας, κυρία Ηλιάνα Νικολάου. Σκοπός των επισκέψεων αυτών ήταν η αλληλοενημέρωση, η ανταλλαγή απόψεων και εμπειριών για τη λειτουργία του θεσμού στην Ελλάδα, την Ευρωπαϊκή Ένωση και τις εμπλεκόμενες χώρες, καθώς και η διερεύνηση των δυνατοτήτων για μελλοντική συνεργασία.

Από την πλευρά του, ο Συνήγορος του Πολίτη πραγματοποίησε επισκέψεις γνωριμίας στην Ουγγαρία και την Τσεχία, όπου συναντήθηκε, στη μεν Βουδαπέστη, με την Κοινοβουλευτική Επίτροπο για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, καθηγήτρια κ. Katalin Gönczöl, στη δε Πράγα με τους κυρίους Pavel Ryhetsky, Αντιπρόεδρο της Κυβέρνησης και Πρόεδρο της Νομοθετικής Επιτροπής της Κυβέρνησης, Martin Palous, Υφυπουργό Εξωτερικών και Petr Uhl, Επίτροπο της Κυβέρνησης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, οι οποίοι ήταν επιφορτισμένοι με την προώθηση νομοθεσίας για την ίδρυση του θεσμού του Συνηγόρου του Πολίτη στη Δημοκρατία της Τσεχίας και εξέφρασαν ενδιαφέρον να πληροφορηθούν για τη συναφή ελληνική εμπειρία.

3. ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΥ ΤΟΥ OMBUDSMAN ΣΤΗ ΝΟΤΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ

Τον Δεκέμβριο του 1999, η Αρχή συνεργάστηκε με το Συμβούλιο της Ευρώπης και την Κοινοβουλευτική Επίτροπο της Ουγγαρίας για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα για τη διοργάνωση διεθνούς συνάντησης, που στόχο είχε την προώθηση του θεσμού του Ombudsman στη Νοτιοανατολική Ευρώπη, στα πλαίσια του Συμφώνου Σταθερότητας που δημιουργήθηκε πρόσφατα για την περιοχή αυτή. Στη συνάντηση αυτή πήραν μέρος 40 και πλέον άτομα που εκπροσωπούσαν τον θεσμό του Ombudsman αλλά και επίσημες αρχές από την περιοχή των Βαλκανίων, την ευρύτερη Ανατολική Ευρώπη, τη Ρωσία και την Τουρκία. Στην ίδια συνάντηση έλαβαν μέρος και διεθνείς οργανισμοί και μη κυβερνητικές οργανώσεις που μεριμνούν για τα ανθρώπινα δικαιώματα και γενικότερα για την προαγωγή συνθηκών ικανών να κατοχυρώσουν τη δημοκρατία. Στη συνάντηση αυτή η Ελλάδα εκπροσωπήθηκε από τον Συνήγορο του Πολίτη, τους Βοηθούς Συνηγόρους Γιώργο Καμίνη και Αλίκη Κουτσουμάρη, καθώς και από το ΥΠ.Ε.Ε.

Κατά τη διάρκεια της συνάντησης, ο Συνήγορος του Πολίτη κατέθεσε ολοκληρωμένη πρόταση για την ανάληψη, από ελληνικής πλευράς και σε συνεργασία με το Συμβούλιο της Ευρώπης, πρωτοβουλίας προβλεπόμενης διάρκειας ενός έτους, στόχοι της οποίας είναι τόσο η κατάρτιση και η μεσοπρόθεσμη στήριξη ατόμων ικανών να στελεχώσουν τον θεσμό στις χώρες της Νοτιοανατολικής Ευρώπης όσο και η δημιουργία άτυπων διεθνών δικτύων παρακολούθησης και ενίσχυσης των νεοπαγών αυτών θεσμών σε μεγαλύτερο βάθος χρόνου. Η πρόταση έτυχε γενικής αποδοχής και εντάχθηκε στον ευρύτερο σχεδιασμό του Συμβουλίου της Ευρώπης για το όλο θέμα, η υλοποίηση του οποίου, εφόσον εξασφαλιστούν οι αναγκαίοι πόροι, προγραμματίζεται για το έτος 2000.

4. ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΕ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΥΣ ΤΗΣ EUROPEAN COMMISSION AGAINST RACISM AND INTOLERANCE ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

Τον Οκτώβριο του 1999 επισκέφθηκε τα γραφεία της Αρχής κλιμάκιο της European Commission Against Racism and Intolerance του Συμβουλίου της Ευρώπης, με επικεφαλής τον αντιπρόεδρό της, κ. Michael Head. Στόχος της επίσκεψης του κλιμακίου στην Ελλάδα ήταν η συλλογή υλικού για τη σύνταξη έκθεσης που αφορά τη μεταχείριση ατόμων που στερούνται της ελευθερίας τους, λόγω περιορισμού τους σε σφραγιστικά ιδρύματα, κέντρα κράτησης αλλοδαπών, αστυνομικά τμήματα ή ψυχιατρικά ιδρύματα. Η επίσκεψη αποτέλεσε συνέχεια προηγούμενων που έγιναν σε τακτά χρονικά διαστήματα κατά τη διάρκεια της τελευταίας δεκαετίας (1993, 1996, 1997). Από τους εκπροσώπους του Συνηγόρου του Πολίτη παρασχέθηκαν στοιχεία βασισμένα στην εμπειρία του πρώτου έτους λειτουργίας του θεσμού.

5. ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ ΣΕ ΣΥΝΕΔΡΙΑ - ΗΜΕΡΙΔΕΣ - ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ

Με διττό στόχο, πρώτον, την απόκτηση γνώσεων και την εξοικείωση με πρακτικές διαμεσολάβησης που έχουν χρησιμοποιηθεί με επιτυχία σε άλλες χώρες και δεύτερον, την ενημέρωση της διεθνούς κοινότητας των Ombudsmen για την εξέλιξη του θεσμού στην Ελλάδα, ο Συνήγορος του Πολίτη, οι Βοηθοί Συνήγοροι και μέλη του επιστημονικού προσωπικού της Αρχής πήραν μέρος σε διεθνείς δραστηριότητες που είχαν ως αντικείμενο τον θεσμό, την προαγωγή του θεσμού του Ombudsman

και γενικότερα της δημοκρατίας. Η Αρχή εκπροσωπήθηκε σε αυτές τις εκδηλώσεις με εισηγήσεις και κεντρικές ομιλίες αλλά και με απλή συμμετοχή.

Πιο συγκεκριμένα, κατά τη διάρκεια του 1999, ο Συνήγορος του Πολίτη πραγματοποίησε διαλέξεις με θέμα την εξέλιξη του θεσμού στην Ελλάδα και τη σχέση του με τη λειτουργία της δημοκρατίας στα ακόλουθα κέντρα ή ιδρύματα: Πανεπιστήμιο της Αλμπέρτας (Καναδάς), Πανεπιστήμιο Καλιφόρνιας-Berkeley, Πανεπιστήμιο Columbia, Πανεπιστήμιο Harvard, National Endowment for Democracy (ΗΠΑ), Πανεπιστήμιο του Βοσπόρου (Κωνσταντινούπολη) και Ίδρυμα Φουλμπράιτ (Αθήνα). Πήρε επίσης μέρος σε συνέδρια σχετικά με τον θεσμό, που διοργάνωσε το Συμβούλιο της Ευρώπης στη Βουδαπέστη, καθώς και ο Ευρωπαίος Διαμεσολαβητής σε συνεργασία με τον Γάλλο Συνήγορο του Πολίτη, στο Παρίσι.

Ο Βοηθός Συνήγορος Γιώργος Καμίνης, υπεύθυνος για τον Κύκλο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, συμμετέσχε με εισήγηση στο προαναφερθέν συνέδριο στο Παρίσι, ενώ παρακολούθησε διεθνή συνέδρια σχετικά με θέματα της αρμοδιότητάς του στη Βουδαπέστη (Συμβούλιο της Ευρώπης), τις Βρυξέλλες (ΕΕ) και τη Θεσσαλονίκη (Κέντρο Διεθνούς και Ευρωπαϊκού Οικονομικού Δικαίου και Συμβούλιο της Ευρώπης).

Η Βοηθός Συνήγορος Αλίκη Κουτσουμάρη, υπεύθυνη για τον Κύκλο Σχέσεων Κράτους-Πολίτη, εκπροσώπησε τον Συνήγορο του Πολίτη σε συνέδριο για τη δημόσια διοίκηση και τα δικαιώματα του πολίτη στη Μολδαβία, που συνδιοργάνωσε το ελληνικό Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης με το Υπουργείο Εσωτερικών της Μολδαβίας και συμμετέσχε στα συνέδρια του Συμβουλίου της Ευρώπης στη Βουδαπέστη και του Ευρωπαίου Διαμεσολαβητή και του Γάλλου Συνηγόρου του Πολίτη στο Παρίσι.

Η Βοηθός Συνήγορος Μαρία Μητροσύλη, υπεύθυνη για τον Κύκλο Κοινωνικής Προστασίας, συμμετέσχε με εισηγήσεις τόσο στο συνέδριο που διεξήχθη στο Παρίσι όσο και σε εκείνο που διοργάνωσε η Παγκόσμια Εταιρεία για Ψυχοκοινωνική Αποκατάσταση στην Αθήνα.

Τέλος, οι ειδικοί επιστήμονες Κωνσταντίνος Μπακογιάννης, Ανδρέας Τάκης και Δημήτρης Χριστόπουλος έλαβαν μέρος με εισηγήσεις σε διεθνή συνέδρια που διεξήχθησαν στην Αθήνα (Ένωση Ελλήνων και Ένωση Γάλλων Συνταγματολόγων), στο Αζερμπαϊτζάν (Προεδρία της Δημοκρατίας και Υπουργείο Δικαιοσύνης του Αζερμπαϊτζάν) και στο Παρίσι (International Studies Association) και αφορούσαν αντίστοιχα τον θεσμό της εναλλακτικής πολιτικής-κοινωνικής υπηρεσίας

στην Ελλάδα, θέματα δικαιωμάτων των μειονοτήτων και την ίδρυση ανεξάρτητης αρχής για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Αναλυτικός κατάλογος των διεθνών δραστηριοτήτων του Συνηγόρου του Πολίτη περιλαμβάνεται στο τμήμα Ζ4 της έκθεσης, «Συνέδρια, ημερίδες, σεμινάρια», που αναφέρεται συνολικά στην παρουσία του Συνηγόρου, των Βοηθών Συνηγόρων και μελών του επιστημονικού προσωπικού της Αρχής σε επιστημονικές και επαγγελματικές εκδηλώσεις.

6. ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΣΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ OMBUDSMAN

Σε συνέχεια προηγούμενων επαφών του, ο Συνήγορος του Πολίτη πραγματοποίησε επίσκεψη γνωριμίας στο Διεθνές Ινστιτούτο Ombudsman (International Ombudsman Institute-IOI), που εδρεύει στο πανεπιστήμιο της επαρχίας Αλμπέρτα του Καναδά. Οι κύριοι σκοποί της επίσκεψης ήταν τρεις:

α) η ενημέρωση των αξιωματούχων του έγκυρου αυτού διεθνούς οργανισμού, του οποίου ο Συνήγορος του Πολίτη είναι ήδη μέλος, για τη μέχρι τώρα πορεία του θεσμού στην Ελλάδα,

β) η πληρέστερη πληροφόρηση για τις δραστηριότητες του ινστιτούτου και για τις ευκαιρίες που παρέχονται στα νέα μέλη του να επωφελο-

νται από τη συσσωρευμένη εμπειρία που αυτό εκφράζει, και

γ) η διερεύνηση των δυνατοτήτων για περαιτέρω συνεργασία στη διοργάνωση διεθνούς σεμιναρίου στην Ελλάδα με θέμα τη λειτουργία του θεσμού διεθνώς και με τη συμμετοχή εμπειρών συνηγόρων του πολίτη από διάφορες χώρες καθώς και πανεπιστημιακών ειδικευμένων στη συγκριτική μελέτη του θεσμού.

Κατά τη διάρκεια της σύντομης διαμονής του στο ινστιτούτο, ο Συνήγορος είχε εκτενή συνεργασία με τον ομόλογό του, Συνήγορο του Πολίτη της επαρχίας Αλμπέρτα του Καναδά και την καθηγήτρια της Νομικής Σχολής του πανεπιστημίου της Αλμπέρτα, κ. Linda C. Reif, ειδική στη συγκριτική μελέτη του θεσμού του Ombudsman.

Στο σύνολό τους οι επαφές αυτές, τόσο του ίδιου του Συνηγόρου του Πολίτη όσο και των Βοηθών Συνηγόρων και μελών του επιστημονικού προσωπικού της Αρχής, συνέβαλαν ουσιαστικά στην ένταξη του Συνηγόρου σε διεθνή δίκτυα συναφή με τις δραστηριότητές του, κατέστησαν δυνατή τη μεταφορά στην Ελλάδα χρήσιμης εμπειρίας και τεχνογνωσίας και ενίσχυσαν τον εξωστρεφή προσανατολισμό του, αναδεικνύοντας δυνατότητες πρωτοβουλιών και συνεργασιών στο πλαίσιο τόσο της ευρωπαϊκής όσο και της ευρύτερης διεθνούς κοινότητας των Συνηγόρων του Πολίτη.

